

Zadatak 1

Internet rat između Hrvatske i SCG počeo je kada su Hrvati na sajtu RTV Pinka ostavili poruku vezanu za Srbe koji su se slikali sa slikom Draže Mihajlovića u centru Zagreba i zabranu igranja u Hrvatskoj za Milana Gurovića koji ima tetovažu Draže Mihajlovića na nadlaktici. Očekivano, usledio je deface sajta www.janica.hr, sajta najpoznatije hrvatske skijašice Janice Kostelić. Na sajtu su ostavljene slike Draže Mihajlovića i Milana Gurovića. Hrvati su uzvratili rušenjem stranice www.partizan.net. A zatim sledi "internet napad" na stranice omladine HDZ, vladajuće stranke u Hrvatskoj, gde su nestale sve vesti, a "iznenadni posetioci" postavili su stihove pesme "Otadžbina" Đure Jakšića. Uz stihove pesme "Otadžbina", hakeri su na sajt omladine HDZ-a postavili i propratni tekst u kojem se poručuje da "ovde nema reči o nacizmu". "Nemojte misliti da iza ovoga što smo uradili stoji nacizam... Odmah se ograđujemo od toga...Naravno, rodoljubi jesmo, svako treba da voli svoju naciju i to da pokazuje na svaki mogući način. Ovo možda jeste jedan od njih, ali nije propagiranje nacizma. Napravite razliku". A posle toga situacija je kulminirala i počelo je masovno rušenje sajtova obe strane. Mediji su dosta pisali i pričali o ovome, skoro svaki dan ste mogli videti vesti na našim najpoznatijim televizijama o hakerskom ratu koji se odigravao između Hrvatske i SCG. Najaktivnije hakerske grupe iz SCG koje su rušile hrvatske sajtove su Virus Crew i Sve Same Barabe Crew.

Zatim je srušen sajt kosovo.com, sajtovi navijača Partizana i Zvezde i još mnogo drugih. Ovim su se i Albanci pridružili hakerskom ratu. Albanci su brisali sve sa naših servera pa su SCG hakeri uzvratili istom merom, čak se pričalo da je albanska narko-mafija finansirala napade na SCG sajtove.

Zadatak 1

„Crna Ruka je ustala u „elektronsku odbranu” interesa ove zemlje i ne odustaje od napada na sajtove koji plasiraju laži o situaciji u ovoj zemlji”... Tokom najveće neizvesnosti da li će biti bombardovanja 1999. godine na stranici „Glasa Kosova” (www.zik.com) osvanula je slika sa tradicionalnim srpskim obeležjima i popratna poruka na srpskom i engleskom: „Dobrodošli na sajt najvećih svetskih lažova i ubica”. Uz to srpski haker poručio je „braći Šiptarima” da će im grb koji je postavio biti na zastavi dok god postoje. Nekoliko sati kasnije ova slika je uklonjena, a posle nekoliko dana i čitava prezentacija, da bi na kraju bila objavljena i adresa. Objašnjenje ovog događaja dala je nemačka novinska agencija DPA koja je izvestila da je srpski haker iz Poljske provalio u pomenuti sajt i zapretio švajcarskom provajderu koji je hostovao prezentaciju da će im obrisati diskove ukoliko uklone sadržaj koji je stavio. Oni su je uklonili, ali sada od međunarodnih organizacija za borbu protiv ovakvih upada traže krivca i naknadu od 20 000 dolara. Kada se situacija stišala pomenuta prezentacija je vraćena u isti oblik kao pre hakerskog upada, a dvadesetak dana kasnije desila se provala srpskih hakera na stranice zagrebačkog dnevnog lista „Vjesnik”. Ovaj događaj pokrenuo je veliku medijsku pažnju u Hrvatskoj i u tadašnjoj Jugoslaviji, jer se na prepravljenoj naslovnoj strani prezentacije našla poruka sa potpisom „Crne ruke”. Hrvatska policija nije bila u mogućnosti da uradi bilo šta jer su hakeri sa teritorije RS koja u tom trenutku nije bila članica Interpola. Kao odgovor „Crnoj ruci”, krajem oktobra hrvatski hakeri upali su na stranice „Narodne biblioteke Srbije”.

Crna Ruka je posebno bila aktivna tokom bombardovanja 1999 godine. Vršili su napade na brojne sajtove i ostavljali anti-ratne poruke, a u to vreme moglo bi se reći da su bili

potpuno zaštićeni usled ratnog stanja koje ih je okruživalo. Jedna od tadašnjih poruka „Crne ruke” glasila je da će za svaki tomahavk oboriti po jedan server. Veliki broj napada vršen je tako što je slata velika količina beskorisnih informacija i tako zagušivan server koji nije mogao da odgovori na „prave” upite. Ovakva vrsta napada se naziva: uskraćivanje servisa (eng. denial of service).

Analizirajte ove slučajeve koristeći Krivični zakonik RS.

Da li su u pitanju krivična dela? Ako jesu navedite koja. Objasnite radnju izvršenja svakog krivičnog dela. Protiv koga biste pokrenuli postupak i zbog čega (Krivični zakonik). Donesite presudu.

Zadatak 2

Sud je primio žalbu zaposlenog u Ministarstvu za saobraćaj države Amerike. Njegov supervizor je primio anonimno pismo koje nije imenovalo problematičnog radnika i u kome nije bilo njegovo ime ali je sadržalo iznos njegove plate, njegovu starost i titulu. Pismo je optuživalo radnika da kasni na posao, odsustvuje pola svog radnog vremena, a kada je na poslu ne radi ono što bi trebalo već se samo "igra" za računarom. Supervizor je problematičnog radnika odmah pronašao pošto je bio jedini sa tim opisom u tom sektoru. Supervizor mu je oduzeo računar i na kome je pronašao dosta materijala o privatnom biznisu koji je radnik obavljao na svom radnom mestu vezano za posao sa taksama. Poslodavac je oduzeo računar zaposlenom i poslao ga na neplaćenih mesec dana odmora. Po povratku sa odmora zaposleni je otpušten.

Petnaestominutni privatni film voditeljke Suzane Mančić ukraden je na nepoznat način i objavljen na Internetu. Nije pouzdano utvrđeno kako je snimak dospelo na Internet. Suzana Mančić Bila je veoma potresena posle saznanja da je video snimak, za koji kaže da je nastao pre petnaestak godina i koji je snimila sa tadašnjim suprugom Nebojšom Kunićem, ugledao svetlo dana. Suzana Mančić: Čula sam se sa Nešom, mojim bivšim mužem. On je u čudu, tvrdi da je snimak odavno uništio. Kasnije sam se setila da sam tokom nedavne adaptacije stana pobacala mnoge suvišne stvari, između ostalog i neke video kasete. Nije mi palo na pamet da ih proverim i izgleda da je neko drugo "đubre" iskopalo i pustilo u javnost.

Analizirajte ove slučajeve koristeći Krivični zakonik RS i Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

Da li su u pitanju krivična dela? Ako jesu navedite koja. Objasnite radnju izvršenja svakog krivičnog dela. Protiv koga biste pokrenuli postupak i zbog čega (Krivični zakonik). Donesite presudu.

Zadatak 3

Prema tvrđenjima agenata FBI-ja gospodin Guronov je, navodno, autor programa „Advanced eBook Processor“, koji otključava „eBook Reader“ firme Adobe Systems, Inc. Korisnici mogu da instaliraju eBook Reader na njihove personalne računare što im omogućava da kupe elektronske knjige sa on-line knjižara kao što su Amazon.com ili BarnesandNoble.com. eBook Reader dozvoljava korisnicima da čitaju kriptovane elektronske knjige samo na specifičnim računarima koji služe specijalno za ovakve stvari. Pošto se knjige prodaju u enkriptovanoj formi i dostupne su samo putem eBook Reader-a, interesi autora i njihovih prava su zaštićena. Advanced eBook Processor dozvoljava korisnicima programa da dekriptuju eKnjigu na način na koji bi eKnjiga bila otvorena u bilo kom programu za pregledanje Portable Document Format-a („PDF“), kao što je Adobe Acrobat Reader, i sam fajl ne bi imao nikakva ograničenja vezana za njegovo editovanje, kopiranje i štampanje eKnjige. U tužbi se navodi da Advanced eBook Processor dozvoljava svakome ko ga poseduje da čite eKnjige bez plaćanja naknade piscu knjige. U tužbi koja je pokrenuta protiv autora ovog programa gospodina Guronova tvrdi se da program sam navodi gospodina Guronova kao vlasnika autorskih prava nad Advanced eBook Processor-om i da je program distribuiran od strane Elby Company, preko njihovog web sajta.

Dana 1.6.2005.god., u Beogradu, u Bulevaru kralja Aleksandra kod br.204, u 16,35 časova Nikola Petrović je stavio u promet 293 kompakt diska sa sadržajem strane muzike u MP-3 formatu, 207 kompakt diskova sa sadržajem kompjuterskih igara, 178 kompakt diskova sa stranim filmovima u DVX formatu, 67 kompakt diskova sa stranim filmovima u DVD formatu, 56 kompakt diskova domaće muzike u MP-3 formatu, 53 kompakt diska domaće muzike, 34 kompakt diska strane muzike, 28 kompakt diskova sa sadržajem crtanih filmova u DVX formatu, 5 komakt diskova sa sadržajem domaćih filmova u DVD formatu, 27 kompakt diskova sa sadržajem kompjuterskih programa, 20 kompakt diskova sa sadržajem filmova, 6 kompakt diskova sa sadržajem domaćih filmova u DVX formatu, 3 neispravna diska i 2 kompakt diska sa sadržajem crtanih filmova u DVD formatu a sve u ukupnom broju od 979 kompakt diskova. Nabavljao ih je po ceni od 60 do 120 dinara, a potom ih na navedenoj adresi na improvizovanoj tezgi prodavao po ceni od 150 i 200 dinara po komadu. Priveden je i saslušan, nakon čega je doneto rešenje o sprovođenju istrage. Podneta je optužnica trećem opštinskom sudu i predlaže se da se pred tim sudom zakaže i održi glavni javni pretres na koji će se pozvati javni tužilac i okrivljeni i da se u dopunu dokaznog postupka kao dokaz pročita i izvede potvrda o privremeno oduzetim predmetima, da se izvrši uvid u izveštaj iz kaznene evidencije za okrivljenog. Ispitan okrivljeni NP priznaje izvršenje krivičnog dela i u svoju odbranu navodi da je u periodu kada je prodavao diskove bio u teškoj materijalnoj situaciji i da mu je novac bio neophodan za lečenje majke te mu je ublažena krivična odgovornost. Koja krivična dela su u pitanju? Donesite presudu.

Da li je u pitanju krivično delo?

Kolika bi bila kazna? Analizirajte slučaj na standardni način.

Zadatak 4

Slučaj I

Microsoft tuži Motorolu

Nedelju dana pre nego što će biti zvanično predstavljen Windows Phone 7 pojavile su se vesti o tužbi kompanije Microsoft protiv Motorole, zbog navodnog kršenja njenih patenata u mobilnim telefonima baziranim na Android operativnom sistemu.

Povodom podnete tužbe Microsoft je izdao saopštenje u kom se navodi da kompanija ima odgovornost prema svojim klijentima. "Imamo odgovornost prema našim klijentima, partnerima i akcionarima da zaštitimo milijarde dolara koje ulažemo svake godine u inovativne softverske proizvode i usluge na tržištu", navodi se u saopštenju. Kompanija u tužbi navodi da Motorola krši devet njenih patenata, među kojima su sinhronizacija e-maila, kalendara i kontakata, kao i aplikacije koje obaveštavaju o promenama poput jačine signala i snazi baterije. U tužbi se kao primer ističe Motorolin uređaj Droid 2, premda se tužba ne odnosi samo na taj model.

Nakon optužbe oglasio se i Google, koji ističe da je razočaran Microsoft-ovim potezom, navodeći da takav stav ugrožava inovacije u ovom sektoru. Prema rečima prestavnika Google-a, iako oni sami nisu optuženi, kompanija stoji iza platforme Android i partnera koji su pomogli u njegovom razvoju.

Namere Microsofta su da patentima štiti one proizvođače koji koriste Windows Mobile i Windows Phone operativne sisteme. U intervjuu za Wall Street Journal, Stiv Balmer, generalni direktor Microsofta, rekao je da iako Google ne naplaćuje licence za Android, moraće da plaća naknadu za patente.

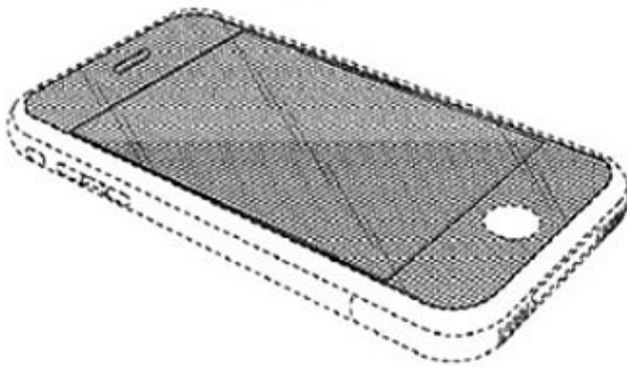
Analizirajte slučaj koristeći Zakon o patentima. Da li je u pitanju krivično delo. Donesite presudu.

II slučaj

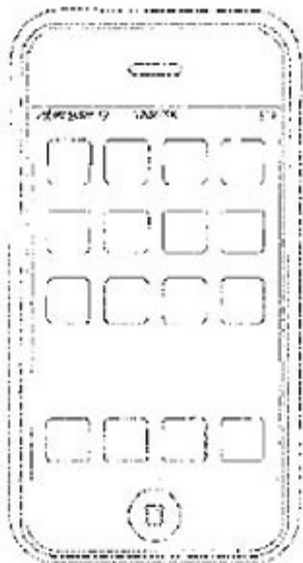
Apple vs Samsung

Besomučno tužakanje u svetu razvijenih tehnologija, maratonski procesi i nerazumljive presude samo su mali deo svakodnevnice poznatih kompanija popularnih uređaja. Najnovija tužba pljusnula je na adresu Samsunga i to ni manje, ni više od Apple-a. Naime, Apple je tužio Samsung za plagiranje izgleda Galaxy telefona i Tab tableta, za koje Apple tvrdi da liče na njegov iPhone i iPad. Apple u tužbi tvrdi da je Samsung direktno, svesno i namerno kopirao, "preuzimao" i oslanjao se na delove softvera, kao i izgled i dizajn uređaja.

'D677 Patent

'D790 Patent

Predmet tužbe je Galaxy S 4G model, koji po Apple-u liči na iPhone i po izgledu i po “načinu i osećaju tokom korišćenja”, a spominju se i modeli Epic 4G, Nexus S i Galaxy Tab, koji je popio tužbu za plagiranje izgleda i načina korišćenja, jer liči na iPad. Ovu vest preneo je Wall Street Journal, koji dodaje da je ovo, veovatno najveća tužba u oblasti telekomunikacija, jer se Nokia i Apple tuže oko patenata – nije bilo spornih konkretnih modela i usluga, što je u tužbi sa Samsungom svakako slučaj. Apple-ova tužba podneta je sudu u Kaliforniji u petak, a u njoj se navodi da Samsung konstantno i uporno kopira Appleov stil, način upravljanja uređajima – korisnički interfejs – i oslanja se na njihove proizvode u dizajnu i načinu korišćenja, usled nedostatka sopstvene inovativnosti. Inače, nije samo hardver sporna odredba. Apple i dalje tvrdi da je TouchWiz besramna kopija njegovog iOS-a i da je svaki dalji korak unapređenja Android platforme od strane Samsunga sve jasnije kopiranje iPhoneovog softvera i korisničkog interfejsa.

Iskreno, nije nam jasno zašto se Apple baš u ovom trenutku ustremio na Samsung, kada su mnogi pre njega vrlo hrabro iskopirali i iPhone i iPad. Da li se to Samsungovi uređaji bolje prodaju od Appleovih? Da li je Apple dobio potvrdu suda da nešto može da napravi ili je nešto sasvim treće ili osmo, videćemo u mesecima koji dolaze. Ono što nikako ne

smemo da zaboravimo jeste činjenica da ovom tužbom Apple indirektno udara na Google, koji mu je i najveći konkurent na svim poljima, pa je situacija vrlo zanimljiva.

Da li je došlo do povreda Zakona o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna? Da li je u pitanju krivično delo? Analizirajte slučaj.

Zadatak 5

Hakovan sajt odeljenja za visokotehnoški kriminal

Sajt posebnog odeljenja okružnog tužilaštva koje se bavi borbom protiv visokotehnoškog kriminala je hakovan.

Deo na stranici www.beograd.vtk.jt.rs koji bi trebalo da sadrži informacije o tužilaštvu, umesto njih sadrži natpis - "Hacked by John the Ripper".

Ali, samo u ćiriličnoj verziji sajta.

Čini se da ostatak sajta, kao i engleska i latinična verzija normalno funkcionišu.

POSEBNO ODEĽEЊE OKRUŽNOG JAVNOG TUŽILAŠTVA U BEOGRADU ZA BORB U PROTIV VISOKOTEHNOLOŠKOG KRIMINALA

Vi ste овде: [Naslovna](#) ▶ O tužilaštvu

Ако неко планира да овако прави Владине сајтове, неће далеко догурати ни он, ни Влада, а ни ова наша држава. Ако су вам деца од не више од 18 година упала на сајт овако лако, запитајте се.

Новац се даје на небитне ствари. А ево, гомила деце испробала прву комбинацију лозинке и имена коју је знала, и успешно добила root access. Да не спомињемо шта би се десило да је ово неки озбиљнији сајт, са озбиљнијом садржином.

Иронија: овај сајт презентује борбу против високотехнолошког криминала.

Pretraga
traži...
Pretraga

Popularno
[My Grandma rules](#)
[KTM 01/2009](#)
[Из праксе](#)
[Prevenција](#)
[Закони](#)

Aktuelno
OWN3D BY JO
73h-n16/-7

Novo: Pet sati kasnije, sajt je i dalje hakovan, ali je poruka izmenjena.

Propust u CMS-u ili jednostavna lozinka učinili su da je veći broj internet korisnika do sada menjao izgled strane.

POSEBNO ODELJENJE OKRUŽNOG JAVNOG TUŽILAŠTVA U BEOGRADU ZA BORB U PROTIV VISOKOTEHNOLOŠKOG KRIMINALA

Vi ste овде: [Naslovna](#) ▶ O tužilaštvu

Dajte ljudi, pa Hrvati vas hakovali. Saberite se, nađite nekog ko zna da sastavi lozinku kako treba. It's a website, not rocket science.

OSNIVANJE I NADLEŽNOST

Posebno tužilaštvo za borbu protiv visokotehnološkog kriminala osnovano je 18. jula 2005. godine stupanjem na pravnu snagu Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala („Službeni glasnik RS” br.61/2005).

U “Službenom glasniku RS” broj 104/2009 objavljene su izmene Zakona o organizaciji nadležnosti državnih organa za borbu protiv visokotehnološkog kriminala, kojima je predviđeno da je posebno tužilaštvo sada odeljenje Višeg javnog tužilaštva u Beogradu.

Dana 20. februara 2007. godine, republički javni tužilac imenovao je za posebnog tužioca za borbu protiv visokotehnološkog kriminala dotadašnjeg zamenika javnog tužioca u Okružnom javnom tužilaštvu u Beogradu g-đu Lidiju Komlen Nikolić koja je ovu funkciju obavljala do 30. decembra 2009. godine.

Posebno tužilaštvo je organizovano kao odeljenje Okružnog javnog tužilaštva u Beogradu i u vršenju svoje nadležnosti postupa pred posebnim odeljenjem Okružnog suda u Beogradu.

Nadležno je da postupa protiv počinitelaca krivičnih dela visokotehnološkog kriminala koja su izvršena na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Posebnog tužilaštva nalazi se u Beogradu u ul. Savska 17a u Palati pravde.

Pretraga
traži...
Pretraga

Popularno
[O nama](#)
[KTM 01/2009](#)
[Из праксе](#)
[Prevenција](#)
[Закони](#)

Aktuelno
Knele was here
Hacked by Dark
Jezgra.net
Hacked by Dark
Jezgra.net
Hacked by
Pozz od J

Poruka koja trenutno stoji na delu o tužilaštvu glasi: "Dajte ljudi, pa Hrvati vas hakovali. Saberite se, nađite nekog ko zna da sastavi lozinku kako treba. It's a website, not rocket science".

Osim pomenutog dela, na sajtu su kasnije izmenje i druge strane, a u jednom momentu naslovna strana je izgledala kao live chat, na kome su oni koji su se logovali ostavljali poruke.

*preuzeto sa sajta b92 http://www.b92.net/tehnopolis/vesti.php?yyyy=2011&mm=04&nav_id=505734

Koja krivična dela su u pitanju? napišite optužnicu i donesite presudu.

Zadatak 6

U Engleskoj, u Southemptonu su 2 dečaka - huligana proganjala dvanaestogodišnjeg dečaka iz svoje škole, tako što su otvorili web sajt, web sajt mržnje, gde su postavili njegove slike, koje su bile montirane. Fotografije su bile bizarne, čak su i dečaka proglasili da je gej. Na sajtu su otvorili i sekciju gde su posetioци mogli da upisuju svoje komentare. Ponudili i 5 funti za onoga ko dečaku ukrade privatni dnevnik. Bila je otvorena i posebna stranica gde su dali izmišljeni spisak šta dečak (žrtva napada) voli a šta ne. Među stvarima koje voli naveli su: „Gejeve, noge momaka“ i slično. Cyber huligani su adresu sajta razdelili svima u školi. Vest se brzo proširila po toj, pa i u drugim školama. U prvom mesecu sajt je imao 500 poseta, a na sajtu je stajalo obaveštenje da se sajt redovno ažurira i da je poželjno da se ponovo navrati. Link ka ovom sajtu se pojavljivao i na drugim sajtovima. Žrtva je celu stvar otkrila kada su mu se u školi svi smejali, a na ekranu računara je stajala i njegova slika. On je bio frustriran kada je video svoje slike okružene bizarnim natpisima. Dečak tvrdi da su slike ukradene sa njegovog sajta, kasnije doradene i postavljene na sajt cyber huligana, sa neumesnim komentarima. Dečak je zamolio huligane da uklone sajt, ali su se oni tome samo smejali. Dečak je u početku patio u tajnosti, jer je bio strašno posramljen. Kasnije je ipak odlučio da celu stvar ispriča učiteljici, koja je kasnije pozvala roditelje i cela stvar je došla i do policije. Huligani su brzo uhvaćeni, a prva kaznena mera je da su bili izbaćeni iz škole a takođe su morali i da ugase sajt koji su, kako se utvrdilo, sami uređivali od svojih kuća. Majka je dečaka upisala u drugu školu. Direktor škole koju je dečak pohađao, kontaktirao je sve ostale škole u regionu sa namerom da ih upozori na novi način huliganstva - cyber bullying i da im skrene pažnju da vode računa da se ovakve stvari što manje dešavaju.

Rešite slučaj u skladu sa našim zakonodovstvom, vodeći računa o tome da su u pitanju lica od 12.godina.

Rešite slučaj analizirajući ga kao da su počinioci lica od 15 godina.

Rešite slučaj u skladu sa Krivičnim zakonikom RS u slučaju da su počinioci punoletna lica.

Radionica 3

Zadatak I

U odsutnom trenutku dobijate telefonski poziv od vašeg šefa. On vam saopštava da za dva sata ima sastanak sa CEO-om poznate multinacionalne kompanije koja je zajedno sa vašom kompanijom raspoložena za zajedničko ulaganje u Srbiju u oblasti telekomunikacija. U vezi sa sastankom dobili ste instrukcije da istražite internet i pripremite listu svih relevantnih pravnih propisa koji se odnose na osnivanje i rad Internet provajdera odnosno kompanije koja bi pružala usluge pristupa Internetu kako fizičkim tako i pravnim licima. Dodatno moguće je da bi kompanija pružala i usluge prenosa govora putem Interneta. Neophodno je da propisi u listi budu hijerarhijski poređani od hijerarhijski najvišeg propisa ka hijerarhijski najnižem.

SAVET: Prilikom pretrage interneta fokusirajte se na web strane državnih organa koji su nadležni da regulišu i kontrolišu ovu materiju jer se na njima najčešće nalaze potrebni propisi.

Zadatak II

Odgovorite na sledeća pitanja ali isključivo na osnovu Ustava Srbije: Da li u Srbiji mediji mogu da objave šta im padne na pamet uključujući neistinu? Da li možete pokušati da sprečite medije da objave neku informaciju? Od koga možete zahtevati da cenzuriše medije?

Zadatak III

Napišite hipotetički primer informacije koja bi trebala da bude cenzurisana u skladu sa Ustavom Srbije.

Radionica 4

U Srbiji je ponovo pokrenuta inicijativa za osnivanjem CSIRT (Computer Security Incident Response Team) centra od strane Republičkog zavoda za informatiku i Internet, Ministarstva odbrane, Akademske mreže i drugih institucija koje na bilo koji način učestvuju u razvoju bezbednijeg informacionog društva. Potrebno je definisati:

1. ciljeve CSIRT-a,
2. organizacionu strukturu CSIRT-ova (ako smatrate da bi trebalo da ih bude više)
3. vrste incidenata i nivo podrške
4. uslugu koju vrši prilikom ICT incidenata
5. obuku koju treba da imaju članovi CSIRT-a

Radionica 5

Napisati procedure za:

- obezbeđivanje mesta zločina,
- prikupljanje i čuvanje dokaza,
- prezentovanje dokaza (veštačenje),

za jedno od sledećih krivičnih dela:

- neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži i elektronskoj obradi podataka,
- računarsku prevaru ili
- neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže.

Radionica 6

Pročitajte slučaj i odgovorite na sledeća pitanja:

1. na koji način se može izvršiti elektronsko praćenje i identifikovanje počinioca
2. kako je izvršen upad u sistem
3. pomoću kojih alata se mogu detektovati, prikupiti i analizirati dokazi u ovom slučaju
4. koja krivična dela dokazuju prikupljeni dokazi

Slučaj: Uljez je pristupio FAS Harvardovom sistemu putem široko korišćene banke modema i neposredno sa drugih sistema preko Interneta. Prilikom upada koristio je legitimne vlasnike account-ova kao nadimke – NCIS što je onemogućavalo istraživačima da identifikuju uljeza. Bilo je, međutim, moguće razlikovati uljeza od ostalih legitimnih korisnika FAS Harvard sistema i Interneta kroz njihovo učestalo korišćenje određenih komandi na FAS Harvardovom hostu. Veliki broj kompjuterskih hostova kojima je počinitelj nedozvoljeno pristupao su bili povezani sa Američkom Vladom, uključujući i sistem Vojne Laboratorije za Istraživanja u Edzvodu, Merilend (Edgewood, Maryland), Istraživačka Laboratorija Mornarice u Vašingtonu (Washington), Kalifornijski Institut za Tehnologije u Pasadeni, Kalifornija (Pasadena, California), Američka DOE (služba), Laboratorija za mlazne pogone NASA. Lokacije su uključivale Vladu Amerike, Obrazovnu Instituciju Amerike i komercijalne zgrade u Americi. Učestale mete napada su bili Američka Mornarica, NASA i Odeljenje (departman) Nacionalne Laboratorije za Energetiku. Department of Defence sistemi koji su kompromitovani od strane napadača su se nalazili na mrežama koje su sadržale osjetljive i bitne, mada ne poverljive, Vladine informacije. Ove mreže su čuvale informacije vezane za Mornaricu, Vojsku i programe istraživanja NASA-e, kao i fajlove vezane za satelite, radijaciju i energetske inženjering. Nije bilo nikakvog dokaza koji je ukazivao na krađu i kompromitovanje ovih podataka. Ipak, nivo neovlašćenog pristupa ovim sistemima je povećavao rizik da uljez bude razotkriven...